

Vláda ČR prý chystá zestátnění ČEZ. Cena kolem 240 miliard korun

- CZ24 News | 22. června 2022

ČESKO: V pondělí odpoledne zaskočila investory zvláštní zpráva. Její smysl a motivace jsou na první pohled velmi těžko srozumitelné. Ministerstvo financí vedené Zbyňkem Stanjурou vydalo zprávu, že na blížící se valné hromadě elektrárenské společnosti ČEZ, v níž má stát podíl 70 procent, bude žádat vyšší dividendu, než navrhlo vedení firmy. Namísto 44 korun na akcii by to podle ministerstva financí jako nejsilnějšího akcionáře, který má sílu prosadit svou vůli, mělo být 48 korun.

Na první pohled na tom není nic překvapivého. Zisky ČEZ jsou díky vysokým cenám elektřiny rekordní. Vláda naopak zápasí se zvyšujícím se schodkem rozpočtu. Ten mimo jiné zvedají kompenzace vysokých cen energií, které se chystá udělat takzvaným úsporným tarifem. Je přirozené, že si na to vezme co nejvíce peněz přímo z ČEZ.

Co obchodníky na finančním trhu zarazilo, nebylo zvýšení, ale to, jak bylo mírné a nevýrazné oproti původního návrhu vedení firmy. Upozorňovali, že vzhledem k ziskům ČEZ a výhledům na pokračování vysokých cen energií by to zvýšení dividendy mohlo být klidně desetkrát větší. Tedy ne o čtyři koruny, ale o čtyřicet korun. Tímto návrhem si kabinet zas tak moc nepomůže. Oproti původně plánovaným 16,5 miliardy korun by z dividend ČEZ do rozpočtu dostal zhruba 18,1 miliardy korun.

Plánovaný úsporný tarif má ale podle odhadů, které do veřejného prostoru vypouští členové kabinetu, přijít až na 50 miliard korun.

Tak proč to ta vláda dělá? Ptali se obchodníci s akciemi. Ohlášení vyšší dividendy ze strany ministerstva a ČEZ navíc nevypadala úplně sladě. To, co překvapilo víc než samotná částka a vedlo k úvahám o smyslu celého zvýšení, bylo posunutí termínu výplaty dividendy. Namísto původně plánovaného 1. srpna to má být podle návrhu ministerstva financí až 1. listopadu. Čemu má ten tříměsíční odklad a zvýšení vyplácené částky sloužit?

Premiér Petr Fiala i ministr financí Zbyněk Stanjura už nějakou dobu naznačují, že vláda chystá zestátnění zhruba třetiny elektrárenské firmy, kterou drží v rukách soukromí akcionáři. ČEZ je na burze veřejně obchodovatelnou firmou.

A právě **kvůli soukromým vlastníkům a obavám z jejich žalob vláda nemůže zafixovat cenu elektřiny tak, jak to udělala třeba francouzská vláda na 46,8 eura za megawatthodinu nebo slovenská po dohodě s EPH Daniela Křetínského a italským Enelem na 61 eurech za megawatthodinu.** S těmi tisíci drobnými akcionáři je dohoda na fixované ceně, která by je připravila o tučné zisky z drahé elektřiny, nemožná.

Kdyby měl stát v ČEZ sto procent a byl jediným akcionářem, může cenu elektřiny libovolně regulovat.

Celá operace se chystá v tajném režimu, protože jakékoli informace o ní by prudce hýbaly s cenou akcií a mohly by výrazně zvyšovat cenu, za níž stát bude muset akcie ČEZ vykupovat. Na rozdíl od policejních spisů tady nejsou žádné úniky do médií.

Proto investoři pečlivě sledují každý výrok Fialy a jeho ministrů a čtou z náznaků, kam kabinet směřuje. Záměr je ale zřejmý. Ministr financí Zbyněk Stanjura to řekl už 10. května v rozhovoru pro Týdeník Echo. „Je velký rozdíl, pokud má majitel ve firmě sto procent a velkou svobodu si rozhodovat, komu a jak elektřinu prodá. Kdyby stát vlastnil v ČEZ sto procent akcií, tak ho zcela ovládá a může dělat kroky, které nemusí vést k maximalizaci zisku. Pak by firma mohla státu nabídnout dlouhodobě garantovanou cenu.“

Stanjura vysvětluje, že politicky lidé těžko chápou, že vláda nekoná, když má v ČEZ většinu, a právě proto zestátnění chystá. „Občané vnímají ČEZ jako státní firmu. A říkají si: Proč ta vláda se zdražováním elektřiny nic nedělá? Má přece tu svoji firmu. Hrozně těžko se lidem vysvětluje, že jsou nějaká pravidla obchodních korporací, že i kdyby stát chtěl, aby mu ČEZ prodával za garantovanou cenu, nemůže to udělat. Právě kvůli 30 procentům malých spoluvlastníků, kteří přirozeně chtějí co nejvyšší zisky. Stát nemůže nic dělat, pokud se nedohodne s minoritními vlastníky. Když máte to vlastnictví takhle roztržštěné.“

Pak přišlo ještě dalších několik náznaků ve výrocích premiéra i ministra financí. Investoři zestátnění a výkup akcií očekávají. Cena se proto drží už dlouho kolem 1200 korun na akcii. Přestože řada dalších akcií zaznamenává ve složité ekonomické situaci velké výkyvy, ČEZ je stabilní.

Investoři čekají, že stát nabídne výkup akcií ČEZ. V takové chvíli se k aktuální tržní ceně nabízí zpravidla premie kolem 10 až 15 procent ceny. Za akcii by tak mohli dostat kolem 1500 korun.

Ministři jsou velmi zdrženliví ve výrocích, protože každé posílení akcie zvyšuje cenu, za niž stát bude muset vykupovat. Při aktuálním kurzu by odkup od všech menšinových akcionářů stál zhruba 240 miliard korun.

To, že ministerstvo financí výplatu dividendy odkládá na listopad, vyvolává na trhu dojem, že se snaží ve firmě udržet co nejvíce peněz ve chvíli, kdy začne vykupovat menšinové akcionáře. To by nejspíš nedělal stát ze svého rozpočtu. Akcie by začal skupovat samotný ČEZ, aby vláda neprohlubovala schodek státního rozpočtu. Na to si elektrárenská firma bude muset půjčit. A půjčka bude o to výhodnější, o kolik bude mít více disponibilních peněz. Proto je nevyplatí už v srpnu, ale až v květnu.

Nárok na dividendu má každý, kdo vlastní akcii v den následující po valné hromadě. Totéž by nejspíš platilo i pro výkup. Stát by nakupoval od každého, kdo bude držet akcii ve dni, kdy byl výkup oficiálně ohlášen.

Politicky je pro kabinet zestátnění ČEZ obrovskou příležitostí, jak zbrzdit nebo přímo zastavit inflaci. Jen vláda si pak může rozhodnout, za kolik bude ČEZ prodávat. A protože elektrárenská firma levně vyrábí 37 procent spotřeby České republiky z jádra a uhlí, může být cena klidně kolem francouzských 46 eur za MWh. To je cena pětikrát nižší než 220 eur za MWh, za niž se v součas

V takovém případě kabinetu odpadnou všechny starosti s kompenzacemi vysoké ceny elektřiny a řešit by už musel jen drahý plyn.

Plné ovládnutí ČEZ je také nutnou podmínkou pro to, aby firma mohla stavět nové jaderné bloky. Ty jsou při současném nepředvídatelném vývoji cen elektřiny ekonomicky velmi riskantní. A vedení firmy si nemůže dovolit žádná rozhodnutí, která by mohla poškodit soukromé akcionáře. Když tam žádné mít nebude, stavba nových bloků bude čistě státní strategickou investicí do energetické bezpečnosti.

Šachy s termíny a výškou dividend naznačují, že kabinet chce o zestátnění elektrárenské firmy rozhodnout do podzimu.

ZDROJ